

Datum

26 mei 2026

Kenmerk

BBPZ/LS/RBos/26-051

Aan

Tweede Kamer der Staten-Generaal
T.a.v. de vaste Kamercommissie SZW, cc VRO

Onderwerp

Wijziging Arbeidsomstandighedenwet i.v.m. nieuwe vergunningplicht bij
bepaalde asbestwerkzaamheden t.b.v. implementatie Richtlijn (EU) 2023/2668

Geachte Kamerleden,

Aedes vereniging van woningcorporaties pleit al jaren voor een veilig en proportioneel asbeststelsel dat gekenmerkt wordt door een risicogerichte aanpak met ruimte voor innovatie.

Tekortkomingen huidige systeem verbeteren

De implementatie van de EU-richtlijn kan dan ook een mogelijkheid zijn om de tekortkomingen van het huidige systeem (zie ook het NSOB-rapport '[Het Asbeststelsel. Gevangen door Belangen?](#)') te repareren, waarbij de juiste implementatie zorgt voor een verbetering in het welzijn van werknemers, een uitvoerbare werkpraktijk én lagere maatschappelijke kosten.

Doorlooptijden verkorten en kosten beheersbaar

Veilig, risico-gericht en innoverend werken met asbest is van belang om arbeidsomstandigheden te verbeteren, doorlooptijden te verkorten en kosten beheersbaar te houden. Om zo ook bij te dragen aan de realisatie van de grote opgave voor corporaties m.b.t. verduurzaming (uitfasen E-F-G labels voor 2029 en circa 1 miljoen woningen verbeteren tot 2035), kwaliteit (geen categorie 5 of 6 woningen vanaf 2026 en t/m 2030 jaarlijks € 200 miljoen extra in woningverbetering), beschikbaarheid (vanaf 2029 jaarlijks 30.000 nieuwe sociale huurwoningen), en het garanderen van betaalbare huren voor veelal kwetsbare huurders.

Om die reden heeft Aedes ook actief deelgenomen aan stakeholderbijeenkomsten en klankbordgroepen die zijn georganiseerd door het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW) voor de implementatie van de Asbestrichtlijn.

Uitvoerbaarheid, innovatie en risicogericht

Hierin hebben wij benadrukt dat de vergunningsplicht en het bewijs van naleving een bijdrage kunnen leveren aan een volwaardig risicogericht stelsel dat bijdraagt aan de realisatie van de opgave van de corporaties. Met als randvoorwaarde dat er voldoende rekening wordt gehouden met uitvoerbaarheid, innovatie en het centraal stellen van risico gerichte regelgeving gebaseerd op de aard, de mate en de duur van blootstelling aan asbest.

Uitwerking houdt onvoldoende rekening met randvoorwaarden

Wij hebben de overtuiging dat de voorgenomen uitwerking van de Europese richtlijn in de voorgestelde concept Regeling en AMvB onvoldoende rekening houden met bovenstaande randvoorwaarden.

Wij komen voornamelijk tot deze conclusie door de beslissing om differentiatie in de vergunningsplicht te baseren op het potentiële blootstellingsrisico van asbesttoepassingen, de centrale positie van certificering bij het bewijs van naleving en de strikte overgangstermijn.

Negatief advies Adviescollege Toetsing Regeldruk

Ook vragen wij aandacht voor het feit dat het Adviescollege Toetsing Regeldruk (ATR) onlangs een negatief advies heeft gegeven over het indienen van het Wetsvoorstel. Het ATR stelt dat het Ministerie van SZW het voorstel niet zou moeten indienen voordat er aan de volgende adviespunten voldaan is:

- In een transponeringstabel aan te geven welke ruimte Nederland heeft bij de invulling van de verplichtingen;
- Minder belastende alternatieven te beschrijven en daarbij op inhoudelijke gronden aan te geven waarom deze niet zijn gekozen;
- Aan te geven hoe noodzakelijke randvoorwaarden verwezenlijkt worden en om daar tijdig duidelijkheid over te verschaffen aan het bedrijfsleven;
- De inschatting van de regeldrukkosten te herzien.

Graag zouden wij vanuit het Ministerie een uitgebreide toelichting tegemoet zien op welke manieren aan de adviespunten van het ATR m.b.t. het Implementatiebesluit van de Asbestrichtlijn voldaan wordt.

Uitgebreide toelichting standpunt

In onderstaande bijlage lichten we onze standpunten verder toe. Dit doen wij door eerst opmerkingen te maken over bovenstaande hoofdpunten en daarna in te gaan op specifieke opmerkingen over de inhoud van de AMvB en de Regeling.

Mocht u vragen hebben, of nadere informatie willen, neemt u dan gerust contact op met mij of mijn collega Richard Bos (via r.bos@aedes.nl of tel. 06-51926072)

Met vriendelijke groet,
Aedes vereniging van woningcorporaties

Liesbeth Spies
Voorzitter

Bijlage – Uitgebreide toelichting standpunt Aedes

Differentiatie o.b.v. potentieel blootstellingsrisico asbesttoepassingen

Het Ministerie onderschrijft in de memorie van toelichting van het Arbobesluit dat ervoor gekozen is om een gedifferentieerd karakter te gebruiken voor de vergunningsplicht. Hierbij wordt de specifieke vergunning, het bewijs van naleving van artikel 6 in de EU Richtlijn en de daaruit voortvloeiende veiligheidsvereisten gebaseerd op het potentiële blootstellingsrisico van asbesttoepassingen **ongeacht** de concrete werkmethode en de daadwerkelijk bereikte emissie- en blootstellingsreductie. Hierbij wordt uitgegaan van een 'worst-case' scenario waarbij de veronderstelling er is dat asbest saneerders zich onvoldoende zullen houden emissiebeperkende werkmethoden.

Deze aanpak staat haaks op de beginselen van het arbeidsomstandighedenrecht, waarin het beleid en de normstelling juist sturen op het feitelijke risico voor werknemers. Daarnaast ondermijnt het ministerie hiermee de prikkel voor de sector om op manieren te werken die werknemers maximaal ontlasten, maximale verlaging van risico bieden én efficiënt zijn.

Het Arbeidsomstandighedenbesluit bepaalt namelijk dat het blootstellingsrisico niet op basis van het potentiële gevaar van een stof of toepassing is, maar op basis van de aard, mate en duur van de feitelijke blootstelling van werknemers (art. 4.2 Arbobesluit). Deze blootstelling wordt juridisch beoordeeld ná toepassing van bron-, technische en organisatorische beheersmaatregelen, conform het uitgangspunt van bronbestrijding uit de Arbowet (art. 3, eerste lid, onderdeel b). Ook in de asbestafdeling van het Arbobesluit staat dit blootstellingsbegrip centraal, onder meer via de verplichte registratie van aard, duur en mate van blootstelling (art. 4.53 Arbobesluit).

Bovendien geeft het statische karakter van de indeling van asbesttoepassingen onvoldoende prikkels om de blootstelling van werknemers aan asbestvezels te verlagen. In deze zin gaat deze keuze dan ook direct tegen het beginsel van de arbeidsomstandigheden wetgeving in, namelijk preventie bij de bron. Het is dan ook maatschappelijk moeilijk uit te leggen dat bij toekomstige gevalideerde werkmethoden waar onder de grenswaarde kan worden gewerkt bij toepassingen die nu in categorie Basis of Uitgebreid zitten er niet voor gekozen kan worden om vervolgens in categorie Beperkt te werken. Dit ondermijnt dan ook de noodzaak voor innovatie in de sector wat de ontwikkeling van veiligere en betere werkmethoden in de weg zit.

Centrale rol certificering

Het ministerie geeft in de memorie van toelichting van het Arbobesluit aan dat ervoor gekozen is om het bewijs van naleving van artikel 6 in de Richtlijn in te vullen d.m.v. een zwaardere bewijskracht dan een eigen verklaring. Hierbij wordt ook aangegeven dat de lidstaten vrije ruimte hebben om zelf in te vullen hoe dit bewijs van naleving ingevuld wordt.

De voorkeur van het ministerie is om certificering als bewijs van naleving te gebruiken. Hierbij kan gedifferentieerd worden qua zwaarte van certificering, waarbij een ander bewijs van naleving op basis van gevalideerde werkmethoden kan volstaan bij asbesttoepassingen met geringe blootstellingsrisico's.

Hoewel Aedes positief staat tegenover het gedifferentieerde karakter van deze uitwerking, blijven wij zeer sterke bedenkingen hebben bij de nadrukkelijke rol van certificering in dit voorstel.

Aedes vindt het voorgestelde certificatiestelsel niet bijdragen aan het voorkomen van slachtoffers én de snelheid waarmee we van asbest af willen. De vergunning en een bewijs van naleving dat blootstelling aan asbest tot een minimum is beperkt d.m.v. emissiebeperkende maatregelen zou voldoende moeten zijn om de veiligheid van werknemers te garanderen én te voldoen aan de Europese Richtlijn.

Het verplichten van het certificatiesysteem als bewijs van naleving bij categorie Basis en Uitgebreid is dan ook niet alleen een nationale kop op Europese wetgeving maar zorgt er ook voor dat werknemers niet optimaal ontlast worden en op een zo efficiënt mogelijk manier kunnen werken. Daarnaast is er het risico dat de keuze om het certificatenstelsel dusdanig centraal te stellen tot extra (maatschappelijke) kosten leidt, waarmee de maatschappelijke opgave van de corporatiesector verder onder druk komt te staan.

Implementatierisico's door korte overgangstermijn

In het concept-AMvB en concept-Regeling wordt voor meerdere kernonderdelen van het nieuwe stelsel een uniforme overgangstermijn van zes maanden gehanteerd, waaronder voor:

- het verkrijgen van een vergunning;
- de geldigheid van bestaande asbestinventarisatierapporten;
- het afronden van nieuwe of aangepaste opleidingen;
- lopende asbestwerkzaamheden.

Aedes acht deze overgangstermijn ontoereikend en disproportioneel, gelet op de omvang van de stelselwijziging, de afhankelijkheden in de uitvoeringsketen en het belang van rechtszekerheid voor zowel opdrachtgevers als opdrachtnemers. De voorgestelde termijn staat bovendien op gespannen voet met de door het ministerie zelf benadrukte noodzaak van zorgvuldige implementatie en uitvoerbaarheid.

Zo voorzien wij grote capaciteitsproblemen bij uitvoeringsorganisaties, opleiders, en inventariseerders wanneer zij een grote toestroom aan aanvragen zullen krijgen vanaf de periode 2027. Indien het niet lukt om binnen 6 maanden aan alle aanvragen te voldoen dan is er het risico dat bepaalde werkzaamheden stilgelegd moeten worden omdat de saneringspartijen niet voldoen aan de nieuwe vereisten.

Ook hebben wij specifiek grote twijfels bij de toegevoegde waarde om asbestinventarisatierapporten maar 6 maanden na inwerkingtreding van de nieuwe wet- en regelgeving geldig te houden. De aanwezigheid van asbest zal binnen een periode van 6 maanden niet dusdanig veranderen dat het opnieuw gewaarborgd moeten worden door een nieuwe identificatie of inventarisatie. Wij voorzien dan ook onnodig verlies van maatschappelijk kapitaal bij deze korte geldigheidsduur.

Bovendien zien wij problemen bij langdurige onderhoud en verbeteringsprojecten die kort voor

de inwerkingtreding van het nieuwe stelsel beginnen. Bij grootschalige renovatie, onderhoud of nieuwbouwprojecten die langer dan 6 maanden duren kan het niet de bedoeling zijn dat er tussentijds aan de nieuwe eisen voldaan moet worden. Dit zal niet alleen tot onnodige vertraging leiden maar ook tot extra maatschappelijke kosten.

Wij stellen voor de geldigheidsduur van reeds opgestelde rapporten en al verleende vergunningen te respecteren. Wij noch de overheid zit te wachten op een verstoring van de verduurzaming-, woningbouw-, en onderhoudsopgave. Het respecteren van de geldigheid van al opgestelde inventarisatie rapporten en afgegeven vergunningen levert een bijdrage aan de continuïteit van de realisatie van deze opgaven. We roepen de overheid op hier op een pragmatische manier een bijdrage aan te leveren. Om zo extra maatschappelijke kosten te voorkomen. En onnodige stagnatie in de verduurzaming, verbetering, en realisatie van sociale huurwoningen te voorkomen.

Opmerkingen per artikel Arbeidsomstandighedenbesluit

Onderstaand zullen wij per artikel onze opmerkingen over het Arbeidsomstandighedenbesluit verder toelichten.

Artikel 4.30, lid 8 – Aanvullend onderricht

In bovenstaand artikel wordt gesteld dat bij ministeriële regeling bepaalt kan worden om nadere regels te stellen aan opleidingen voor werknemers. Dit zou onder andere betrekking kunnen hebben op of een examen vereist is of niet.

Zou het ministerie kunnen toelichten waarom ervoor gekozen is om bij ministeriële regeling nadere eisen te kunnen stellen aan de opleiding? Zou dit dan ook betrekking kunnen hebben op andere eisen dan een vereist examen, en zo ja, welke?

Artikel 4.37 – Melding voorafgaande aan start werkzaamheden

Lid 1(e)

In dit lid wordt aangegeven dat bij een melding voorafgaande aan de start van werkzaamheden moeten worden aangegeven welke werknemers waarschijnlijk aanwezig zullen zijn op de plaats waar de werkzaamheden worden verricht.

Hierbij zouden wij graag willen benadrukken dat het hier moet gaan om een indicatie van de aanwezigen en dat dit niet een strikte, definitieve lijst is. Zo moet er voldoende flexibiliteit zijn als iemand bijvoorbeeld ziek uitvalt om dan niet meteen de werkzaamheden volledig stil te hoeven leggen.

Lid 3

In dit lid wordt beschreven dat wanneer er een verandering in de arbeidsomstandigheden kan leiden tot een aanzienlijke toename van blootstelling aan asbeststof dat er een nieuwe melding moet worden gedaan. Graag zien wij een verduidelijking vanuit SZW op de volgende punten:

- Wat wordt beschouwd als een aanzienlijke toename van blootstelling?
- Bij wie ligt de verantwoordelijkheid en aansprakelijkheid dat deze toename wordt vastgesteld?
- Wat is het gevolg als deze verandering niet tijdig wordt doorgegeven door de werknemer?

Hierbij onderschrijven wij het feit dat er voldoende flexibiliteit moet zijn binnen dit lid en dat er een redelijke grens gebruikt wordt waarbij er niet bij elke verandering in de arbeidsomstandigheden een nieuwe melding gemaakt hoeft te worden.

Artikel 4.41 - Luchtmeting tijdens werkzaamheden met asbest

Binnen dit artikel wordt beschreven dat er gedurende de werkzaamheden ook luchtmetingen gedaan moeten worden. Hoewel dit nu ook al een verplichting is, zien wij bij Aedes grote implementatie problemen en mogelijk een onnodige toename van kosten en doorlooptijden:

- Het doen van een luchtmeting blijft een momentopname van hoe de werkzaamheden op dat moment verricht zullen worden. Zo kan het bijvoorbeeld voor komen dat saneerders vlak voor de meting heel gedegen werken doen waarna zij na de meting mogelijk minder zorgvuldig werken.
- Ook voorzien wij door de toename van metingen dat er mogelijk tekorten ontstaan bij laboratoria om deze metingen te valideren. Dit zorgt niet alleen voor extra kosten maar is ook van negatieve impact op de doorlooptijden van asbestsaneringsprojecten.
- Tot slotte verwachten wij door de explosieve toename van luchtmetingen, en de daar bijhorende extra kosten + doorlooptijden, het ontstaan van een prikkel om juist geen asbestsanering uit te voeren.
- Hierbij is de toegevoegde waarde van de tussentijdse metingen van discutabele waarde als het gaat om het welzijn en de veiligheid van werknemers.

Artikel 4.46 Blootstellingsregistratie

Lid 1

In dit lid wordt aangegeven dat de werkgever in een register moet bijhouden hoeveel en op welke manier iedere werknemer wordt blootgesteld aan asbest. Graag zien wij hier verduidelijking van SZW over welke werknemers dit precies gaat en wat de grens is om wel of niet geregistreerd te worden. Zo voorzien wij onnodige administratieve lasten als dit ook werknemers betreft die mogelijk in de nabijheid van asbest werken maar geen activiteiten ondernemen die tot een verdere blootstelling kan leiden.

Artikel 4.48 – Asbestidentificatieplicht

Lid 2

Ten eerste willen wij benadrukken dat wij de mogelijkheid om i.p.v. een inventarisatierapport een andere manier van identificatie te kunnen gebruiken als een positieve ontwikkeling zien. Wij voorzien dan ook een grote afname van doorlooptijden en extra kosten doordat er mogelijk aan de onderzoekplicht voldaan kan worden d.m.v. het gebruiken van documentatie over specifieke materialen of producten.

Graag zouden wij wel nog een verduidelijking vanuit SZW zien omtrent de verantwoordelijkheid binnen het gebruik van identificatie. Zo ligt de verantwoordelijkheid bij de opdrachtgever om de juiste documentatie aan te leveren maar is het uiteindelijk aan de aannemer en werknemers om deze informatie op een goede manier te gebruiken om te bepalen wat voor soort asbest aanwezig is en welke werkzaamheden verricht moeten worden. Wie is dan uiteindelijk aansprakelijk als het blijkt dat de werknemer niet de juiste of onvolledige identificatie heeft gebruikt om toch door te gaan met bepaalde werkzaamheden? Deze ambiguïteit kan namelijk de beoogde versnelling van de identificatie in de weg zitten.

Artikel 4.66 - Startvergunning

Lid 2

Graag willen wij ook nog aandacht leggen op de uitwerking van de startvergunning. De startvergunning geeft dan ook recht om ten hoogste vijf werkzaamheden in de periode van een jaar te verrichten in afwachting op een certificaat of erkenning. Zoals eerder aangegeven verwachten wij dat kort na de inwerkingtreding van het nieuwe stelsel dat instanties die certificaten en equivalent uitgeven mogelijk niet alle nieuwe aanvragen op een tijdige manier kunnen behandelen. Aangezien de meeste partijen die de startvergunning zullen ontvangen al snel meer dan vijf werkzaamheden zullen hebben ondernomen vragen wij aandacht voor capaciteitsproblemen die kunnen ontstaan als partijen tijdelijk geen nieuwe werkzaamheden kunnen uitvoeren omdat vergunningen niet tijdig kunnen worden verstrekt.

Opmerkingen per artikel Arbeidsomstandighedenregeling

Onderstaand zullen wij per artikel onze opmerkingen over de Arbeidsomstandighedenregeling verder toelichten.

Artikel 4.29 – Aanwijzing werkzaamheden volgens erkende werkmethode

Lid 1 en 2

In dit artikel en lid wordt een overzicht gegeven van de erkende werkmethoden. Vervolgens wordt gerefereerd in lid 2 naar de website van ViP asbest.

Graag zien wij dat SZW expliciet maakt dat de lijst van erkende werkmethoden in lid 1 niet limitatief is. Met andere woorden, de sector moet de mogelijkheid houden om erkende werkmethode die na de inwerkingtreding van het nieuwe stelsel zijn goedgekeurd door o.a. het ViP asbest ook als volwaardig bewijs van naleving te beschouwen. Indien dit niet zo is dan vrezen wij dat het ministerie hiermee de prikkel voor de sector om op manieren te werken die werknemers maximaal ontlasten, maximale verlaging van risico bieden én efficiënt zijn ontnemt. Daarnaast is er het risico dat deze keuze tot extra (maatschappelijke) kosten leidt, waarmee de maatschappelijke opgave van de corporatiesector verder onder druk komt te staan

Wij stellen daarom voor dat dit artikel alleen refereert naar de omgeving waar deze erkende werkmethoden gepubliceerd staan, zoals bij lid 2 en de referentie naar de website van het ViP Asbest.